

جستار: چالش های بازارهای پولی و صندوق های قرض الحسنه

پدیدآورنده (ها) : دوانی، غلامحسین

اقتصاد :: نشریه بورس :: اسفند ۱۳۸۲ - شماره ۴۰

صفحات : از ۴۴ تا ۴۷

آدرس ثابت : https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/859412

تاریخ دانلود : ۱۴۰۲/۱۱/۰۹

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائهٔ مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه قوانین و مقررات استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

عناوین مشابه

- تشکیلات و عملکرد صندوق های قرض الحسنه و جایگاه آنها در سیستم پولی و بانکی کشور
- تأثیر مصوبه صندوق های قرض الحسنه در سیاست های پولی و اعتباری
- صندوق های قرض الحسنه؛ ارزیابی کارکرد در بازار پول و اعتبار کشور
- اظهارنظر کارشناسی درباره: "لایحه اصلاح ماده ۱۴ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران "(نحوه نظارت بر صندوق های قرض الحسنه تک شعبه ای)
- ساختار صندوق های قرض الحسنه در ایران و الگوی مبتنی بر اتحادیه های اعتباری
- گونه شناسی صندوق های قرض الحسنه و توانمندی زنان: مدل سنتی اعتبارات خرد در ایران
- گزارش کارشناسی درباره لایحه: بخشودگی کلیه مطالبات دولت موضوع لایحه قانونی راجع به اعطای سی میلیارد ریال وام بدون بهره به صندوق های قرض الحسنه جهت توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی و خدماتی (مصوب ۱۳۵۸) شورای انقلاب و اصلاحیه بعدی آن (مصوب ۱۳۵۹)
- خلاصه مقالات چهاردهمین کنفرانس سیاست های پولی و ارزی: چالش ها و الزامات فراروی بازارهای پول و سرمایه در اقتصاد ایران
- شرکت های مضاربه ای و صندوق های قرض الحسنه (یک بررسی مردم شناختی)
- همایش سازمان اقتصاد اسلامی و صندوق های قرض الحسنه کشور برگزار شد: با موضوع تعامل صندوق های قرض الحسنه و دولت

www.noormags.ir

چالش‌های بازارهای پولی و صندوق های قرض الحسنه

غلامحسین دوانی

موضع اصولی وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی مبنی بر قانونمند شدن فعالیت صندوق های قرض الحسنه واکنش برخی را برانگیخته است. فارغ از افرادی که مشخص بوده در راستای مأموریت دفاع از این صندوق ها وارد میدان مقاله نویسی شده بودند، چند نکتهٔ اساسی در این میان جای بحث و جدل دارد. اساساً فعالیت در حوزهٔ پولی و بانکی که می تواند موجبات ناامنی سرمایه گذاری در هر کشوری را فراهم سازد در تمام جهان زیر نظارت ویژهٔ نهادهای مالی ـ پولی صورت می گیرد. نگاهی به فرآیند ثبت و فعالیت صندوق های قرض الحسنه نشان می دهد که در تأسیس و راه اندازی هر صندوق قرض الحسنه باید چهار مرحلهٔ ذیل طی شود:

۱- تأئید اساسنامه و نظارت بر عملکرد ـ وزارت کشور؛

۲- صدور مجوز ثبت یا پروانهٔ فعالیت ـ نیروی انتظامی ـ ادارهٔ اماکن عمومی؛

۳- ثبت اساسنامه و تشکیل صندوق ـ ادارهٔ ثبت شرکت ها و مؤسسات غیر تجاری؛

۴- نظارت تخصصی بر عملکرد صندوق ها ـ بانک مرکزی.

بررسی مراحل فوق نشان می دهد که فرآیند قانون ثبت و فعالیت صندوق ها دارای نارسایی های فراوان است که موجبات آسیب جدی به کشور را فراهم ساخته است.

به طور مشخص آیا وزارت کشور مرجع صالحی برای تأئید اساسنامه و نظارت بر عملکرد صندوق های قرض الحسنه است که برخی از آن ها از بانک های خصوصی هم قدرتمندترند؟ و یا آیا نیروی انتظامی دارای ظرفیت کارشناسی برای صدور پروانهٔ فعالیت این گونه صندوق ها به شمار می رود؟

ظاهراً همین نارسایی ها و خلل بزرگ از چشم عده ای پنهان نمانده به طوریکه آمار ثبت صندوق های قرض الحسنه در بعد از انقلاب نسبت به قبل از انقلاب تفاوت های بسیار بالایی را نشان می دهد. برخی افراد که ناتوان از انجام دخل و خرج شخصی خود هستند با بهره برداری از این نارسایی قانونی، خود را متولی سپرده های مردم دانسته، با ثبت و فعالیت پولی و مالی، خود را وارد مناسبات بانکی نیز کرده اند. از آنجا که نگارنده قصد ندارد از این گونه صندوق ها نام برد در این مقاله فقط به ذکر این نکته کفایت می شود که فعالیت بخش های وسیعی از این صندوق هاجای تردید و ابهام دارد.

در مورد صندوق های قرض الحسنه در سال ۱۳۶۹ یا ۱۳۷۰ آیین نامه ای در شورای پول و اعتبار تصویب شد. تفاوت ماهیت صندوق های قرض الحسنه با ماهیت یک مؤسسه مالی و اعتباری این است که یک صندوق قرض الحسنه صرفاً باید به قرارداد حسنه بپردازد و کار بانکی نکند. به تعبیر اقتصادی نباید خلق پول کند و خصیصهٔ اصلی محک سنجش یک صندوق قرض الحسنه این است که خلق پول نمی کند و به عملیاتی که بر حجم نقدینگی می افزاید، مبادرت نمی ورزد. یکی از ویژگی های مؤسسات مالی و اعتباری و بانک ها این است که خلق پول می کند (که البته این یک موضوع طبیعی و مشخص است و نیاز به توضیح ندارد.) مثلاً وقتی فردی به بانکی مراجعه می کند و یکصد تومان سپرده می گذارد، بانک این سپرده را ۲۵ درصد کم می کند و ۷۵ درصد درصد بقیه را به یک نفر دیگر وام می دهد. فرد وام گیرنده در آن لحظه ۷۵ تومان قدرت خرید پیدا می کند و بدین ترتیب نقدینگی ایجاد می شود. قدرت خرید آن فرد سپرده گذار در بانک هم حفظ می شود، چون او می تواند هر لحظه به بانک مراجعه بکند و ۱۰۰ تومانش را بگیرد، ولو این که سپرده مدت دار باشد. در این زمان این ۱۰۰ تومان تبدیل به ۱۷۵ تومان نقدینگی می شود. در فاز بعدی، وام گیرنده با این ۷۵ تومان یک حساب و سپرده گذاری باز می کند که می تواند از این حساب نقل و انتقال بانکی انجام بدهد. این عمل سپردهٔ جدیدی ایجاد می کند که ۷۰ تا ۸۰ درصدش می تواند محل دادن اعتبار جدید باشد، این سازوکار یک کار بانکی است. نکتهٔ اصلی در صندوق های قرض الحسنه این است که اگر سپرده گذار به وام گیرنده پول قرض دهد، تا قبل از ضرب الاجلی که توافق می شود، پول به سپرده گذار پس داده نمی شود، در نتیجه سپرده گذار دیگر قدرت خرید آن پول را ندارد. مثلاً چنانچه از شخصی یک میلیون

www.noormags.ir

تومان قرض بگیریم، قرض دهنده تا زمانی که قرض گیرنده پول را پس ندهد نمی تواند از این یک میلیون استفاده کند. اگر این کار به صورت سازمانی انجام شود و مؤسسه ای تحت عنوان "صندوق قرض الحسنه" پول شخص قرض دهنده را به حساب بگذارد و از آن پول به قرض گیرنده وام دهد سپرده‌گذار تا هنگام بازپرداخت قسط ها حق ندارد پول خود را مطالبه کند. این محک سنجش یک صندوق قرض الحسنه است. هر کاری غیر از این مثل آن است که شخص سپرده گذار خودش بتواند در مدتی که قرض الحسنه اعتبار می دهد از آن پول استفاده کند، یا حتی اگر دادن قرض الحسنه منوط به شروطی در گرفتن سپرده باشد، از نوع جداولی است که برخی صندوق های قرض الحسنه تنظیم کرده اند، یک کار اعتباری است که فعالیت بانکی محسوب و از حیطهٔ وظایف قرض الحسنه خارج است.

صندوق های قرض الحسنه از طریق تنظیم جدول زمانی وام پرداخت می کنند یعنی در واقع کار اعتباری انجام می دهند. هم اکنون این مسأله را به طور مرتب در قالب آگهی های مختلفی در روزنامه ها می بینیم و این کاری است که دارد اتفاق می افتد که این کار خارج از وظایف صندوق های قرض الحسنه است.

مؤسسه ای که ادعا می کند قرض الحسنه است، باید در واقعیت نیز قرض الحسنه باشد و نباید کار اعتباری کند، سپرده بگیرد و وام جدول زمانی بدهد، یا از نوع کارهایی که در مشهد، کرمان و ... اتفاق افتد، انجام دهد. چنین صندوق هایی هم به سپرده گذاران و هم به نظام اقتصادی مملکت لطمه می زنند. آسیب این صندوق ها به نظام اقتصادی به این صورت است که قدرت خلق پول چنین صندوق‌هایی که کار اعتباری می کنند و سپردهٔ قانونی را نمی دهند، بی نهایت می شود. سپردهٔ قانونی هر مقدار کم شود، قدرت خلق پول سیستم اعتباری به صورت تصاعدی بالا می رود، به نحوی که شما وقتی سپردهٔ قانونی را صفر کنید، قدرت خلق پول سیستم اعتباری بی نهایت می شود. معنای این سخن در مورد مؤسسات مالی و اعتباری که تحت ضابطهٔ نظام پولی کشور کار نمی کنند، آن است که آن ها فعالیت بانکی با سپردهٔ قانونی صفر درصد انجام می دهند؛ یعنی در قبال ۱۰۰ تومان سپرده گذاری، آن ها ۱۰۰ تومان وام می دهند و نقدینگی را که یکی از بلایای طبیعی ماست، بدون کنترل دولتی بالا می برند.

از طرفی چون سپردهٔ قانونی ندارند، برای منافع سپرده گذاران هم خطرناک می شوند. چون کارکردهای سپرده قانونی کنترل نقدینگی و حفظ منافع سپرده گذاران است. وقتی بدون سپرده قانونی وام داده می شود، اتفاق های خطرناکی می افتد که نمونه‌هایش در گذشته در مورد شرکت مضاربه ای سحر و الیکا و در چند سال گذشته هم در تعداد قابل ملاحظه ای از این صندوق‌های به اصطلاح "قرض الحسنه" اتفاق افتاده است.

واقعیت آن است که حرکت اولیه صندوق های قرض الحسنه را "سازمان اقتصاد اسلامی" شروع کرد که درسال ۱۳۵۸ کوشش کرد نخستین بانک اسلامی را تأسیس کند ولی به علت مخالف مراجع قانونی در قالب صندوقهای قرض الحسنه و به نام "سازمان اقتصاد اسلامی" شروع به کار کرد. در واقع مشکل اساسی صندوق های قرض الحسنه مربوط به بزرگترین ها و به خصوص صندوق هایی است که عملاً وارد مناسبات پولی شده اند!

بانک مرکزی، طبق رسالت خود، از سال ۱۳۶۳ مسأله صندوق های قرض الحسنه را به عنوان مؤسساتی که باید تحت نظارت باشند، تلقی و آیین نامه ای را هم برای آن ها تدوین کرده است و مصوبه ای هم در این مورد از طرف دولت صادر شد. بر اساس این مصوبه، بانک مرکزی به

www.noormags.ir

همـــراه وزارت کـــشور و نیروی انتظامی می باید بر کار صندوق های قرض الحسنه نظارت کنند. آیین نامه ای هم تدوین شـد کـــه بر اساس آن صنـــدوق هـــا فـقـــط قرض الحسنه بگیرند و قرض الحسنه هم بدهند. طبق آیین نامه مذکور نظارت بـانک مرکزی باید اعمال شـود. ضمناً صندوق ها می باید اساسنامه شان را با اساسنامهٔ نمونه یا تیپی که بـــانک مرکزی ارائه کرده بـــود، تطبیق دهند. متأسفانه این مصوبـه در سـال ۱۳۷۰ لغو شـد. از آن زمان بـه بـعد، صدور مجوز را فقـــط وزارت کشـــور و نیروی انتظامی انجام می دهد و همین باعث رشـد ـقارچ گونهٔ این گونه صندوق ها شـد. بـه طوری که گفته می شـود حـــدود ۶۵۰۰ صندوق قـرض الحسـنه در نیروی انتظامی به ثبـت رسـیده اند و تعداد زیادی صندوق هم وجود دارند که در نـــــاجا به ثبت نرسیده اند. اگرچه به علت فقدان شـفافیت کلیهٔ صندوق های قرض الحسنه دستیابـی بـه آمار و ارقـام و معاملات آن ها در حـال حاضر امکان پذیر نمی‌باشد اما بـر اسـاس یک گزارش تحقیقـــی از ۱۲۲۹ صندوق قرض الحسنهٔ فعال در سطح کشور، حـجم سپرده های آن ها ۲۱۱۰ میلیارد ریـال و وام اعطایی آن ها معـادل ۱۵۷۳ میلیـارد ریـال برآورده شده است. این ارقام در مقایسه بـا حـجم سپرده ها و تسـهیلات اعطایی نظام بانکی کشور به ترتیب ۰/۹۴ درصد و ۰/۸۹ درصد می باشد و اگر نسبت صندوق های موجود که طبـــق گزارش نیروی انتظامی ۶۰۰۰ صندوق اسـت را بـــه صندوق های مورد بررسی مرکز آمار یعنی ۱۲۲۹ بدست آوریم، رقمی در حدود ۵ برابر خواهد بـود و اگر آن رقم را با تسامح در میزان سپرده ها و وام های اعطایی ضرب کنیـم مـی تـوان سهم سپرده صندوق های قرض الحسـنه از کل سپرده های بـخش غیردولتی را بـین ۰/۹۴ تا ۴/۷ درصـد و ســـهم تسهیلات قـرض الحسـنه اعطایی بـه کل تسـهیلات اعطایی از سـوی بـانک ها بـه بـخش غیر دولتی را ۰/۸۹ تا ۴/۴۵ درصد بـرآورد کرد. طبـق همین بـرآورد، ســـهم سپرده های صندوق ها از سپرده های قـرض الحســـنه پس انداز بـانک ها حـــدود ۹/۵۸ درصد و نسبت تسهیلات اعطایی آن ها به تسهیلات قرض الحسـنه بـانک ها در حـدود ۲۰/۹۶ درصد می باشـد و در همان سـال، نسبت سپرده های این صندوق ها بـــه حـــجم نقـدینگی بـین ۰/۸۵ تا ۲۵/۴ درصد بـوده است:

بـــه نظر می رســـد بـــرای پیدا کردن راهکار، چند اقدام بـاید صورت گیرد. اول این که هیأت وزیران مصوبهٔ سـال ۱۳۶۳ را که در سال ۱۳۷۰ لغو کرده (بـه اسـتناد این که در شـرایط فعلی صندوق های قـرض الحسنه وضعیت دیگری دارند) دوباره احیا کند و دوم این که مصوبـــهٔ ســـال ۱۳۶۹ شورای پول و اعتبار را نافذ دانسته و بـه آن عمل کنیم.

شورای پول و اعتبار برای نظام پولی و بانکی، نهاد رسمی و قانونی معین شـده ای اسـت؛ در خصوص صندوق های قـرض الحســـنه مصوبـــه دارد و در آن جا تمام مسئولیت ها مشـخص شـده اسـت، یعنی وظیفهٔ ناجا، وظیفهٔ ثبت شرکت ها و نقـش بانک مرکزی بسیار دقیق تعیین شده است.

در مصوبهٔ شورای پول و اعتبار، بـانک مرکزی ملزم به تشخیص فعالیت بـانکی از غیربـانکی و سـالم بـودن یا سـالم نبـودن صندوق شده است. استناد به گزارش بانک مرکزی بـاید مبـنای عمل نیروی انتظامی باشد، کما این که در بقـیهٔ صنوف این اتفاق می افتد؛ بـرای مثال سـازمان دامپزشـکی موظف اسـت بـر قصابـی ها نظارت کند. وقـتی که این سـازمان اعلام کرد که فلان قصاب گوشت ناسـالم توزیع می کند، ناجا باید به استناد گزارش دامپزشکی عمل کند. حال اگر بعد از این مرحله، طرفین به دادگاه بروند، سازمان دامپزشکی بـاید اثبـات کند که این گوشت آلوده بوده؛ اگر کار به دادگاه کشیده نشد، موضوع منتفی اسـت و جلوی فعـــالیت واحد صنفی موردنظر گرفته می شود. لذا در این شرایط یا بـاید مصوبـهٔ هیأت وزیران در سال ۱۳۶۳ را احیا کرد، یا بانک مرکزی، ناجا، وزارت امور اقـتصادی و دارایی و شـورای پول و اعتبـار تأکید بـر این داشته باشند که مصوبـهٔ شـورای پول و اعتبـار بـاید مبـنای عمل قـرار گیرد و ناجا موظف به عمل و بـانک مرکزی موظف بـه ارزیابی باشد. در آن جا باید مشخص شـود اگر صـــــندوق قرض الحسنه‌ای وارد فعالیت های پولی و بـــانکی شـــد، دیگر صندوق قرض الحسنه نیسـت. تشـخیص این امر بـه عهدهٔ بـانک مرکزی اسـت و لذا بـانک مرکزی خود بـه خود مجوز دارد که هر صندوقی را بازرسی کند، چنین نیسـت که صندوقـی بگوید من بـــانک مرکزی را نمی پذیرم. بـانک مرکزی این مجوز را بـه استناد شورای پول و اعتبار که هر صندوقی را بازرسی کند و اسناد آن را بخواهد و ببیند و بـــرای این امر صندوقـــها ملزم شـــوند بازرســـــان و حسابرســـــان خود را از حسابرســـان ذیصلاح کشـــور " جامعهٔ حسابـداران رسـمی ایران" انتخاب کنند نه این که هر کسی خود را بازرس بـداند! اگر این حسابرسی نشان داد که طبق مصوبـه و قـوانین مـــوضوعه، صـــندوق کـــار قرض الحسنه می کند، مشکلی نیست ولی در غیر این صورت می تواند سازو کارهای دیگری را تعریف کنـد کـه ایـن صنـدوق کماکان بـه طور خودکار کنترل شـود و از حوزهٔ خود خارج نشـود. اگر هم خواسـت از حـوزه اش خارج شـود، در آن صورت، یک مؤسسهٔ مالی و اعتباری خواهد شد. لذا باید وارد حوزهٔ دیگری شـود. واقـعیت آن است که به علت ساختار نادرسـت اقـتصاد کشـور افراد یا نهادها و مؤسســـاتی که در اساسنامهٔ آن ها مأموریت حـاکمیتی وجود دارد بـا ورود در این موضوع عملاً آسـیب پذیری اقـتصاد کشـور را بـــه نفع منافع زودگذر و موقـت خود، بیشـتر کرده اند. عمده ترین نارسـایی‌های بـــرخی از این صندوق ها که شناسایی شده اند عبارتند از:

۱- سوء استفاده از منابع سپرده گذاران و ورود به معاملات مشکوک اقتصادی.

۲- افتتاح حســـاب های غیرپس انداز قرض الحسنه.

۳- عدم رعایت سقـف تســـهیلات وعدم رعایت سقف تسـهیلات بـرای افراد خاص به طور مشخص در بازرسـی بـانک مـــرکزی از یکی از صـــندوق هـــای قرض الحسنه مشخص شده مدیرعامل ۱۴ نوع وام به خود اختصاص داده و در آخرین مرحله نیز دویســـت مـیلیـــون تومان

www.noormags.ir

قرض الحسنه ازدواج برداشت نموده! به نظر می رسد این جناب مدیرعامل مهریهٔ همسر خود را نقداً پرداخت کرده تا مشکل بعدی برای ایشان فراهم نگردد!

٤- اعطای تسهیلات غیرقرض‌الحسنه که دقیقاً مشابه معاملات ربوی می باشد.

٥- اخذ کارمزد بیش از هزینه واقعی پول.

٦- اعطای قرض الحسنه با شرط مسدود کردن سپرده.

به نظر می رسد در چارچوب قانونمندی مناسبات اقتصادی هیچ راهکاری مگر برخورد قانونی با این صندوق ها و تقسیم بندی آن ها به مؤسسات فاقد شرایط و مؤسساتی که باید تحت نظارت بانک مرکزی به فعالیت ادامه دهند وجود ندارد. که هر عقل سالم نمی تواند آسیب های جدی که بسیاری از این مؤسسات به وجود آورده اند نادیده بگیرد. نگاهی به آمار کلاهبرداری ها و ... نشان می دهد که دولت در راستای اعمال حاکمیت و دفاع از حقوق مردم باید حتماً و لزوماً راهکارهای نظارتی بر این صندوق ها را بررسی و ضابطهٔ کنترل و نظارت از همان آغاز تأسیس را در فرآیند ثبت و فعالیت آن ها عملی نماید. اگر قرار باشد هر شرکت با سرمایهٔ یک میلیون ریال تعهد ساخت و ساز انبوه بر روی کاغذ و پیش فروش واحدهای وجود نداشته به مردم را انجام دهد، اگر قرار باشد هر چند نفری حتی با نیت خیر با سرمایه ای قلیل فعالیت در مناسبات پولی و بانکی را شروع و به علت نادانی و ... منابع پولی سپرده گذاران را به باد فنا دهند و یا عملاً وجوه مردم را در فعالیت های ربایی مصروف نمایند و اگر ... پس دیگر اعمال حاکمیت دولت چه مفهومی دارد؟! چگونه است که برای تشکیل یک مرکز آموزشی غیرانتفاعی دهها مجوز و عدم سوءپیشینه و ... لازم است اما برای تشکیل یک مؤسسهٔ پولی و مالی صرفاً نیت افراد معیار باشد؟

در یک جامعهٔ متعادل اقتصادی، رشد قارچ گونهٔ این مؤسسات جای بسی تردید خواهد داشت اما در یک اقتصاد بحران زده که نهادهای نظارتی آن آسیب پذیر شده اند بیش از این نمی توان انتظار داشت در حالیکه برخی از این صندوق ها از بانک های خصوصی بزرگتر و فاقد ارکان نظارتی بانک مرکزی و فاقد حسابرسی و بازرس واجد شرایط قانونی هستند و بحث کفایت سرمایه و ضابطه مندی مالی هم ندارند چگونه بانک مرکزی روزانه و هفتگی بخشنامه های عریض و طویل برای بانک های دولتی و خصوصی صادر می کند؟ مگر این مؤسسات که در این مناسبات پولی فعالیت دارند تافتهٔ جدا بافته هستند که خود را از دایرهٔ شمول نظارت خارج می بینند و یا شاید این مؤسسات همان "تاریکخانه های معروف اقتصادی" هستند آنچه تعجب بیشتر مردم را برانگیخته نوشتار برخی روزنامه های اقتصادی که بیشتر جنبهٔ آگهی دارد در دفاع از مناسبات مشکوک این مؤسسات است که شأن و منزلت رسانه های اقتصادی را نیز مورد تردید قرار می دهد.

جدول شمارهٔ (١) تعداد شعب برخی صندوق های قرض‌الحسنهٔ معروف کشور را نشان می دهد که در مقایسه با شعب کلیهٔ بانک های خصوصی کشور نشان دهندهٔ آن است که این صندوق ها عملاً بیش از بانک های خصوصی گسترش یافته و حجم انبوهی از معاملات پولی کشور توسط آن ها انجام می شود. جالب آن که حتی برخی ادارات دولتی، حساب دولتی خود را در یکی از این صندوق ها مفتوح نموده اند که امری کاملاً خلاف مقررات خزانه می باشد. با این اوصاف عزم جدی مسئولان اقتصادی و بانک مرکزی باید آنچنان باشد که نخست دولتی ها و نظامی ها و انتظامی ها را از ورود به این صندوق ها ممنوع سازند زیرا در غیر این صورت نهادهای مالی و پولی کشور نمی توانند وظایف قانونی خود را انجام دهند.

جدول شمارهٔ (١)

ردیف	نام صندوق قرض الحسنه	تعداد شعب
١	سازمان اقتصاد اسلامی	؟
٢	صندوق قرض الحسنه بسیجیان	٤٦٣
٣	صندوق قرض الحسنه قوامین	١٠٠
٤	صندوق قرض الحسنه علی ابن ابی طالب	٥٩

در پاسخ به کسانی که معتقدند به علت نارسایی و ضعف سیستم بانکی کشور عملاً مردم به راهکارهای عملی مناسب نظیر صندوق های قرض الحسنه روی آورده اند باید گفت اگر این استدلال را برای همهٔ موارد بپذیریم خشت روی خشت بند نمی‌شود چون مردم ممکن است جهت هرکاری به راهکارهای خودساخته روی آورند که پذیرفتنی باشد. به هر حال بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز باید ضوابط و مقررات خاصی را جهت ادامهٔ فعالیت همهٔ صندوق های قرض الحسنه چه آن ها که به صورت مؤسسات اعتباری و شرکت های خاص و چه آن ها که مربوط به نیروهای انتظامی و نظامی هستند تدوین نمایند که در این میان نکات ذیل قابل اهمیت می باشد:

١- مدیران صندوق های قرض‌الحسنه باید دارای تحصیلات آکادمیک و سابقهٔ فعالیت در بازار پول و سرمایه باشند.

٢- اساسنامهٔ صندوق های قرض‌الحسنه بازنگری و بخشی از مقررات مؤسسات مالی ـ اعتباری مجاز، نسبت کفایت سرمایه و برخی نسبت های ضروری دیگر متناسب با این گونه مؤسسات در آن ها درج گردد.

٣- این گونه صندوق ها موظف می باشند صورت های مالی خود را طبق استانداردهای حسابداری و بر اساس قانون و مقررات بانکی تهیهٔ و توسط حسابداران رسمی اعضای جامعه حسابداران رسمی حسابرسی شوند.

٤- گزینه های فعالیت این صندوق ها به طور مشخص در اساسنامهٔ آن ها و قانون و مقررات ذکر شود.

www.noormags.ir